

Jsou morální hodnoty ovlivněné věkem, pohlavím a Disgust sensitivity?

Teoretický základ:

Disgust sensitivity (DS) měří, jak nepříjemná je zkušenost znechucení pro daného jedince (van Overveld, de Jong, Peters, Cavanagh, & Davey, 2006, p. 1242). Lidé, kteří mají vysokou úroveň DS jsou náchylní prožívat zvýšené pocity znechucení. V této souvislosti mohou být tito jedinci náchylnější k tomu, že si více uvědomují možná zdravotní rizika a zaměřují se tak na jejich eliminaci.

Výzkumy podporují tvrzení, že proces zpracování pocitu znechucení má stejné neurologické struktury jako jsou pro morální usuzování (Jones & Fitness, 2008; Phillips et al., 2004; Vicario, 2016). Zdá se, že morální znechucení je tedy odvozeno od znechucení fyzického a slouží sociálnímu účelu (Chapman & Anderson, 2013).

Jsou zde důkazy podporující tvrzení o pozitivní souvislosti mezi DS a přísností v rámci morálního usuzování (Vicario, Kuran, Rogers, & Rafal, 2018).

Moral foundation theory (Haidt a Graham, 2007) identifikuje pět základů morálky:

- Harm/ care
- Fairness/ reciprocity
- Ingroup/ loyalty
- Authority/respect
- Purity/ sanctity

Co a jak?

V rámci tohoto cvičení budeme pracovat s MANOVOU. Tuto metodu využíváme v situaci, když máme více prediktorů, kterými se snažíme vysvětlit to, co zkoumáme.

V tomto případě se zaměřujeme na to, **jestli jsou průměrné hodnoty, kterých dosahují respondenti na 5 subškálách Moral Foundations Questionnaire, ovlivněny jejich pohlavím, věkem a skórem "Disgust Sensitivity"**.

Vzhledem k tomu, že jednotlivé subškály Moral Foundations Questionnaire měří různé aspekty jednoho konstruktů, lze předpokládat částečný překryv rozptylů těchto škál a hodnoty tak na sobě nemusí být plně nezávislé. Z tohoto důvodu nelze zvolit pro výpočet lineární model, kdy bychom počítali model pro každou subškálu zvlášť.

MANOVou jsme schopni spočítat Wilkosvu Lambdu, která nám ukazuje, kolik jaké množství z rozptylu závislých proměnných modelu s námi zvolenými prediktory nedokážou vysvětlit.

K dispozici máme datovou matici, která obsahuje 90 odpovědí od lidí ve věku 18 až 25 let. Průměrný věk je 20,03 roku. V souboru bylo procentuálně vyšší zastoupení žen a to 67,8 %.

Jelikož máme ve našem souboru dvě kvantitativní proměnné (věk a Disgust sensitivity), měly bychom je vycentrovat, abychom mohli jednotlivé regresory smysluplněji interpretovat. To lze jednoduše udělat přes aritmetický průměr. Spočítáme aritmetický průměr u daného regresoru a následně ho odečteme od každého jeho jednotlivého pozorování.

Výsledky:

effect	test	value	F	p
Intercept	Wilks	0.024470	645.8298	0.000000
vycentrovaný vek	Wilks	0.845220	2.9666	0.016471
vycentrovaný disgust sensitivity	Wilks	0.632344	9.4190	0.000000
Pohlaví	Wilks	0.971319	0.4784	0.791414

Zaměříme se na sloupeček "value", který nám udává číslo Wilksovy lambdy. Čím vyšší je toto číslo, tím menší efekt má tento prediktor na námi měřenou věc.

Z tabulky tedy můžeme vyčíst, že signifikantně významně nám vychází DS a věk. Znamená to, že DS nám vysvětluje nejvíce rozptylu, zatímco pohlaví nejméně. Avšak nevíme už, jakým způsobem, jestli ve všech pěti subškálách Moral Foundation Questionnaire, nebo jen v některých.

Proto se MANOVA využívá jako startovní test, na který dále navazují post-hoc testy, jež by nám pomohly lépe pochopit, co má jaký vliv a v jakém směru.

Zdroje:

- Haidt, J., & Graham, J. (2007). *When morality opposes justice: Conservatives have moral intuitions that liberals may not recognize*. *Social Justice Research*, 20(1), 104-106. <https://doi.org/10.1007/s11211-007-0034-z>
- Houben, K. & Havermans, R. C. (2012). *A delicious fly in the soup. The relationship between disgust, obesity, and restraint*. *Appetite*. 58, 827–830. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2012.01.018>
- Chapman, H. A. & Anderson, A. K. (2013). *Things rank and gross in nature: A review and synthesis of moral disgust*. *Psychological Bulletin*. 139, 300–327. <https://doi.org/10.1037/a0030964>
- Jones, A., & Fitness, J. (2008). *Moral hypervigilance: The influence of disgust sensitivity in the moral domain*. *Emotion*. 8(5), 613–627. <https://doi.org/10.1037/a0013435>
- Phillips, M.L., Williams, L.M., Heining, M., Herba, C.M., Russell, T., Andrew, C., Bullmore, E.T., Brammer, M.J., Williams, S.C., Morgan, M., Young, A.W., & Gray, J.A. (2004). *Differential neural responses to overt and covert presentations of facial expressions of fear and disgust*. *NeuroImage*. 21(4), 1484–1496. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2003.12.013>
- van Overveld, W. J. M., De Jong, P. J., Peters, M. L., Cavanagh, K., & Davey, G. C. L. (2006). *Disgust propensity and disgust sensitivity: Separate constructs that are differentially related to specific fears*. *Personality and Individual Differences*,
- Vicario, C. M. (2016). *Emotional Appraisal of Moral Dilemmas: What Neuroimaging Can Tell about the Disgust–Morality Link*. *The Journal of Neuroscience*. 36(2), 263–264. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.3483-15.2016>
- Vicario, C.M., Kuran, K.A., Rogers, R., & Rafal, R.D. (2018). *The effect of hunger and satiety in the judgment of ethical violations*. *Brain and Cognition*. 125, 32–36. <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2018.05.003>